

Teabepäeva nimetus: Põlvamaa mesinike seltsingu mesinike teabepäev.

Koht ja aeg: Rein Männiste mesilas, Lossiküla, Otepää vald, Valgamaa, 25.05.2019.a.

Lektor: Rein Männiste, lektorileping nr PR-15-A.3-71

**Kokkuvõtte teemal: Praktiline õppepäev toimiva mesila näitel.
Mesindamine korpustarudes. Suvised tööd mesilas**

Kärjeraamid.

Õppepäeva käigus sai praktikas näidatud kuidas käib meie mesilas kärjeraamide taastamine peale nendest vaha väljasulatamist ja desinfitseerimist. Kõik katkised ja kõverad raamid kõrvaldatakse käibest, traadid pingutatakse ja katkiste traatidega raamidel asendatakse traat 0,4 mm roostevabast materjalist kärjetraadiga. Pingutatud traatidega kärgedele paigutatakse uus kärjepõhi mis sulatatakse traatidesse traadi kuumutamiseks 36V elektrilaldi abil.

Mesilasperede laiendamine ja sülemlemise vältimine.

Perede laiendamine toimub korpustarudega mesilaste suhtes küllaltki karmilt, sest laiendamine toimub korpuse kaupa kümme kärke korruga ning kevadel halbade külmade ilmadega on suur oht mesilaspere mahajahtumiseks. Kevadel korpuse lisamine on sisetunde küsimus, kas lisada või veel natukene oodata. Siin tuleb arvesse võtta nii ilmaennustust lähiperioodiks kui ka enda eelnevaid kogemusi. Üldiselt püüan mina teise korpuse lisamist natukene venitada, pigem lisan korpuse natukene hiljem kui liiga vara. Teise korpuse paigutan talvekorpuse peale siis kui talvekorpuse kõik kärjetänavad on mesilastega kaetud ning hauet on peres 7-8 kärjel. Esimese lisatava Farrar raamimööduga korpuse komplekteerin nii et oleks kaheksa ülesseehitatud kärke ning kaks kärke kärjepõhjaga. Kolmanda korpuse lisan perele vastavalt sellele kuidas on toimunud pere areng. Kui taru kaks korpust on mesilastega hõivatud ning mõlemal korpusel on korralikult hauet paigutan kolmanda lisatava korpuse kahe korpuse vahele. Kolmandasse Langstroth raamimööduga korpusesse panen kuus ülesseehitatud kärke ja kolm kärjepõhjaga kärke ning ühe lesekärje. Neljanda korpuse lisamise ajal paigutan perele emalahutusvõre. Selleks otsin perest emast ülesse ja paigutan ta munema kolmandana lisatud korpusesse mille asetan kõige alumiseks korpuseks, selle peale asetan uue neljanda korpuse kus on viis ülesseehitatud kärke ja viis kärjepõhja. Nüüd paigutan emalahutusvõre ning emavõre peale tõstan talvitunud korpuse ning teisena lisatud korpuse. Nüüd on tekkinud olukord et alumistes korpustes kus on ema on talvitunud kärjed 100%-lt eemaldatud ning ema muneb uutel kärgedel. Talvekärgede haudmest eraldamine on oluline võtte vältimaks mesilashaiguste teket ja levikut. Viienda ja kuuenda korpuse lisan vastavalt vajadusele peameekorje ajal, paigutades need korpused emalahutusvõre peale, teiste meekorpuste alla. Peakorje alguses võib ema munemist piirata veelgi, paigutades ta munema kõige alla ainult ühele korpusele seda tehes on kohe ka moodustatud uus talvepesa.

Parimaks sülemlemisevastaseks abinõuks on sülemlemiskaine mesilastõu, noor ema ja piisav vaba kärjeruum. Kui aga peresse tekib sülemlemistung siis tuleb luua peres illusioon, et pere on juba sülemlenud. Mina omas mesilas kasutan sülemlemise vältimiseks esmalt igapäevast perede läbivaadust mai algusest kuni juuni lõpuni ehk kuni peameekorje alguseni. Korpustarudes on emakuppe suhteliselt lihtne avastada kuna reeglina tekivad esimesed emakupud kahe haudmekorpuse vahele. Emakuppude olemasolu kontrollimiseks tuleb headme korpuste ülemist korpust tagumisest servast tõstes ettepoole kallutada. Kui kupud on peres siis on nad reeglina alumiste kärjeliistude läheduses. Kui kahe korpuse vahele vaatamisel kuppe ei ole näha siis panen pere kokku tagasi ning vaatan seda peret samamoodi jälle nädala pärast. Kui aga avastan kahe

corpuse vahelt kasvõi munaga kupualge siis tuleb kõik haudmekärjed ühekaupa ülekontrollida. Esmakordselt kuppude leidmisel hävitan kõik tekkinud kupud ja kupualged. Nädala pärast seda peret uuesti vaatama tulles ja kui peres on kupud kasutan ma võtet kus eraldan ema lennumesilastest. Selleks komplekteerin peres olevatest kärgedest ühe corpuse kus on kolm haudmekärge kolm kuni neli meekärge ning paar suurakärge. Selle corpuse asetan kõige alumiseks corpuseks pannes sinna kasvatatud lähapäevil väljuva emakupu või noore ema. Selle corpuse peale panen uue corpuse kus on viis ülesehitatud kärge ja viis kärjepõhjaga kärge. Selle peale asetan kile ja kinnise põhja ning ülejäänud corpused koos vana emaga. Nii tekib olukord kus lennumesilased lendavad alla uude peresse kus on lähapäevil väljuv emakupp või noor ema. Vana ema jääb ülesse koos suure hulga haudmega. See võte lõpetab sülemlemise koheselt sest pere on poolitatud ning mesilastel tekkinud illusioon, et pere on sülemlenud. Hiljem tuleb jälgida et noor ema on alt väljunud ning paarunt, üleval vanal emal aga piisavalt ruumi munemiseks et ei tekiks uuesti sülemlemis meeleolu. Nii tekib olukord kus peres ei tule vana ema eemaldamise või isepeerimisega kaasnevat haudmepausi vaid mingil hetkel munevad mõlemad emad korraga andes peakorjeks suure mesilaste arvukuse. Peakorje alguses eemaldan ma ülevalt vana ema ning peresid eraldava kinnise põhja asemele paiguldan paberi, millest mesilased läbi närvivad ning ühinevad üheks suureks pereks. Nädala pärast peale perede ühendamist tuleks siiski ülemisi corpuseid kontrollida et sinna ei oleks tekkinud aseemakuppusid. Nende olemasolul tuleb need eemaldada. Minule meeldib see meetod sellepärast et samaaegselt sülemlemistungi likvideerimisega saan vahetatud vana ema noore ema vastu. Üheks võimaluseks on ka mesilaste ja haudmekärgede eemaldamine perest luues väikesi iduperesid. Selle võttega hoitakse tarus mesilaste arvuks optimaalne ning tagatakse tarumesilaste tööhõive.

Õppepäeva käigus sai tutvustatud meie mesilas kasutusel olevat taruinventari ja mesindusruume, samuti tehnilisi lahendusi ja seadmeid vahasulatamiseks, mee käitlemiseks, puidust mesindusinventari valmistamiseks ja mesilasvahast kärjepõhjade valmistamiseseadmeid ja tehnoloogiat.